Christelige Oplysninger

om

de sidste Dage,

til

Brug for Lægfolk.

Af

Christiani,
Præst.

Randers 1857.
Lars Jacobsens Forlag
(Kjøbenhavn hos Otto Schwartz.)
Trykt hos M. P. Fogh.

De som have læst en lille Bog, jeg for ikke længe siden lod udkomme imod Mormonerne, vilde maaskee kunne erindre, at en af de Beskyldninger, som jeg deri fremførte mod dem, var den, at de tog nogle af Christendommens Lærdomme, som de vidste, ikke vare synderlig bekjendte iblandt Folk, eller om de end vare bekjendte, dog idetmindste hang løst ved Folks Troe, dem smykkede de ud med deres egne Tilsætninger, og udgav dem saaledes for Lærdomme, der hørte Mormonlæren til. Og jeg gjorde da opmærksom paa, at netop disse Lærdomme, saasom om Opstandelsen fra de Døde, om den nye Jord og den nye Himmel o. s. v., vare de, der, naar de først havde forenet sig med Troen hos et Menneske, vare de dyrebareste af dem Alle, fordi de lovede Menneskene en saa deilig Fremtid og indeholdt en saadan Fylde af Guds Barmhjertighed, at det vel var værd, alene derfor, at gaae tusindegange i Døden for en Herre, der lønner sine Tjenere saaledes.

Men nu veed nok Enhver, Man har kun en ringe Glæde af de Rigdomme, Man ikke veed af Man har, og det er først den virkelige Besiddelse, der gjør mig til en holden Mand.

Det kan derfor kun lidt nytte, at den christne Kirke i sine hellige Bøger indeholder de nødvendige Oplysninger for Enhver, om hvad Gud har gjemt for dem, som elske ham, naar Mangfoldige slet ikke kjender Noget dertil, slet ikke veed Andet at sige, end hvad Tanker de saadan selv kan gjøre sig derover. Og det er slet ikke at undre paa, at Mange ikke gjør synderlig ud af deres Christendom, naar det, jeg nok tør kalde det Bedste ved det Hele, er dem ubekjendt. I veed nok saa nogenlunde Beskeed med, at Christus er død for Eders Synder og at I skulle have Troen til ham, samt gjøre Guds Villie, om I ellers ville blive salige; I tage ogsaa Deel i de Naademidler, Sacramenter, han har indstiftet for at vi kunne tjene ham her paa Jorden: men naar saa Døden kommer, og det dog egentlig gjælder, at vide, hvordan vi sidde i det, naar den sidste Flyttedag kommer, da at vide, hvor vi skulle finde Huusly, saa, hvor vi allermeest trænger til at faae Noget at vide om det ubekjendte Land, vi stunde hen til, gjøre Folk sig selv Forestillinger og Tanker, som de bedst synes, den Ene saa, den Anden saa, istedetfor den naturligste Vei dog vilde være, at spørge den Herres Ord tilraads, der selv har gaaet igjennem Dødens Porte, og er vendt tilbage derfra, og er den Eneste, der dog kan give os ret Beskeed om de Ting. Jeg mener da, at naar vi

Intet veed, saa gjøre vi klogest i at spørge dem, der veed Noget — og vi blive vel nok enige i, at Herrens Apostle, der havde daglig Omgjængelse med ham, kunne vel give os en heel Deel bedre Beskeed om de tilkommende Ting end vi kunne det selv.

See derfor er det, at jeg har tænkt at fremstille Eder den christne Kirkes Lærdomme om, hvad der venter Menneskene efter Døden, ganske saaledes, som de findes i de hellige Skrifter, som jeg jo veed I troe paa, om I ellers ere Christne, og for Andre er det naturligviis ikke, at jeg skriver. Og her er ikke Spørgsmaal, om vi synes om dem eller ikke, thi ere Skriftens Udsagn om disse Ting Guds Tanker, saa veed I nok, at de ere høit over vore Tanker, og vi har da i dette Stykke, som i Alt, hvad der kommer fra ham, kun at tie og troe og ikke være klogere end, som skrevet staaer. Og forresten maa jeg sige Eder, at der er ikke handlet ganske ærligt med Lægmand i Henseende til Kirkens Lærdomme om de tilkommende Ting: enten har Man tiet ganske stille med dem, eller omtalt dem paa en saa kort og løs Maade, at der Ingen har lagt Mærke til, hvad der er sagt og har glemt det ligesaa hastig, som det er lært: det seer næsten ud, som havde de Oplyste gjemt den bedste Mundfuld for sig selv, og ladet de Andre beholde, hvad der blev tilovers. Denne

bedste Mundfuld, der bedst af Alt er istand til at binde Hjerterne til Evangeliet, er det, jeg nu mener, saa godt jeg formaaer det, at gjøre Eder deelagtig i, saa at I ei behøve at sige Tak til Mormonerne, naar de ville læse for Eder om de Ting, men have selv Deel i Arven, som dem, hvem Vor Herre under det Bedste, han har. Og jeg skulde dog mene, at vi kunne med et langt trøstigere Mod bære alle denne Verdens Piinagtigheder, som vi dog Alle have hver sin Deel af, vi kunne langt roligere gaae Dødens Strid imøde, naar vi har noget ivente, som vi veed lidt Beskeed om, end paa det Uvisse vove at lade det komme an paa, om vi har gjort os rette eller falske Tanker om de sidste Ting.

Naar der nu ingen Aabenbaring havde været, der kunde vise os Vei i hiint ubekjendte Land, der ligger paa den anden Side af Graven, naar det var overladt os selv at hitte Rede i disse Ting, saa godt vi kunde, saa havde vi intet Andet at rette os efter, end vor Samvittighed. Alt Andet talede kun til os om Død og Forkrænkelighed; hvor vi saa vendte os hen, saae vi at alle Ting forandrede sig, forsvandt for vore Øine — det Eneste, vi nok kunde forstaae, ikke kunde opløses og døe, det var vor Sjæl og det Vidnesbyrd, som derinde i Sjælen aflagdes af Samvittigheden. Det Eneste, vi deraf med vor Fornuft kunde slutte, vilde da være,

at vor Sjæl paa en eller anden Maade blev i Live, naar Legemet lagdes i Jorden, og kom da til at befinde sig hiinsides Graven, ligesom den her havde været beskaffen. Dertil indskrænker da ogsaa saare mange Menneskers Salighedshaab sig, det er Alt, hvad de tager med, for at staae Døden imod. Men ikke sandt, det er dog fattigt, og er dog en simpel Udgang paa et Menneskeliv. Naar nu dertil kommer, at Samvittigheden, hvis den ellers faaer Lov at tale et Ord med, hos de Allerfleste kun kan love en ringe Løn, og netop i den sidste bittre Time fører den alleralvorligste Tale, selv om den ellers har maattet tie stille, saa kan Enhver nok see, at en saadan Modvægt mod Livets Trængsler og mod Dødens Gru, er værre end slet ingen, og var det det Hele, vi kunde naae, efter et heelt Liv, saa var det sandelig ikke værd at stride eller at lide for. Men, Gud være lovet, Herren har ladet et Lys opgaae for os, selv i Dødens mørke Nat, har ikke ladet os vanke vildfarende om i Dødens Skyggedale, men løftet saa meget af det Forhæng, der skjuler Fremtiden bag Graven, at vi trøstig tør gaae Veien, uden at frygte for at fare vild.

I kjende nok det Ord, der opfordrer os til at efterfølge Christi Fodspor, og det Ord gjælder nu ikke blot, at vi skulle ligne ham i hans hellige og retfærdige Liv, men ogsaa, at vi i

alle Maader maa gaae den Vei, han gik, saa
Matth. Disciplen ikke skal være over Mesteren,
10, 24. men det maa være ham nok, naar han
bliver som hans Mester, ligesom det jo
Ebræerne ogsaa hedder, at Christus blev os liig i
4, 15. alle Ting. Jeg mener derfor, at vi ved at
følge hans Livs Omskiftelser, kunne allerbedst
see, hvad det er, der venter os, fordi han jo
Joh. vil, at hvor han er, der skulle ogsaa
17, 24. de være, som ere hans Brødre.

I Jesu Liv kunne vi nu efter Evangelierne skjelne følgende Afsnit. 1. Hans jordiske Liv indtil hans Korsfæstelse. 2. Hans Nedfart til de Dødes Rige indtil hans Opstandelse. 3. Hans Ophold i 40 Dage hos sine Disciple indtil hans Himmelfart, og 4. Hans Sæde ved Faderens høire Haand. Og denne Inddeling vil jeg nu følge i de følgende Oplysninger, men da Talen her kun skal være om de sidste Ting for et Menneske, altsaa kun meddele den hellige Skrifts Oplysninger om Tilstanden efter Døden, begynde vi først med Døden.

Altsaa, hvor gik Jesus hen efterat han paa
Korset havde bøiet sit Hoved i Døden? Derom
staaer der i vor Troesbekjendelse, at han „ned-
foer til Helvede“ og dette Udsagn findes be-
1. Peter. kræftet i Skriften, ved det Ord, „at han som
3, 19. leed Døden paa Kjødet, blev levende-

gjort i Aanden og gik hen o gprædikede for Aanderne, som vare i Forvaring, som i Noe Dage vare gjenstridige." Han gik altsaa ikke op til Faderen, men ned til „Jordens nederste Steder." Hvad menes nu derved? vi maa da først see bort fra den Betydning af „Helvede" som til daglig Brug forstaaes ved dette Ord, naar ugudelige Mennesker ønske hverandre derhen. Vi maa ved dette Ord lære at forstaae Opholdstedet for alle de Mennesker, som ere døde fra Skabningens Begyndelse indtil den sidste Dag; thi i denne Betydning forekommer det i de hellige Skrifter. I vort Modersmaal har vi kun eet og det samme Ord, for at udtrykke baade Pinestedet, og Opholdstedet for de Døde; men i det Sprog, hvori Bibelen er skreven, er der forskjellige Ord og Udtryk for at betegne de Dødes Opholdsted, et som betegner de Saliges, et som betegner de Usaliges Ophold og et som blot betegner Stedet, hvor de Døde komme hen, og dette sidste er brugt om Christi Nedfart til Helvede. Og Saameget er klart, naar dette Sted kaldes „Jordens nederste Steder," naar der tales om „at Alles Knæ skulle bøie sig, deres i Himlen, paa Jorden og **under Jorden**," naar Jacob siger, at han vil **nedstige** til sin Søn Joseph i Helvede," at Opholdstedet for de Døde maa være et Sted under Jorden.

Ephes. 4, 9.

Philipp. 2, 10.

Genesis 37, 35.

Det er altsaa klart, at Jesus efter Døden steeg ned til det Sted, hvor de Døde opholde sig, besøgte dem, baade de Onde og de Gode.

Lader os nu see lidt nærmere til, hvad Skriften siger os om dette Sted. Læse vi For-
Lucas 16, 22. tællingen om den rige Mand og Lazarus, da høre vi, at disse umiddelbart efter Døden gaae hvert til sit Sted, den rige Mand til Helvede i Pine, og den fattige Mand til Abrahams Skjød. Heraf see vi altsaa, at de Døde har det ikke lige eens, at der i de Dødes Opholdsted er tvende Afdelinger, som ere adskilte fra hinanden ved et uoverstigeligt Dyb, nemlig et, hvor de Fromme gjemmes, som ogsaa kaldes
Lucas 23, 24. Paradiset, hvilket Jesus lovede Røveren, der paa Korset omvendte sig til den Korsfæstede, at han „idag" altsaa strax efter Døden, vilde samles med ham, og et hvor de Ugudelige komme hen strax efter Døden. Af dette sidste Skriftens Ord finde vi tillige Bekræftelse paa, at Menneskene skulle gaae samme Vei, som Jesus, først nedad, førend de kunne komme op, thi Røveren var med Jesus idag.

Til dette Opholdsted, der altsaa enten kan være en Hvile sød eller en Qval og Pine, maa altsaa alle Mennesker, efter Døden, for at forvares til Dommen, og Enhver, der har Ærefrygt for den hellige Skrifts Ord, vil i dette Stykke give Gud Æren, og sige sig selv, at i

et os saa ubekjendt Land, som Dødens, maa vi troende tage mod enhver Oplysning fra den, der veed bedre Beskeed end vi. At forresten den Tanke, at vi først maa leve et ulegemligt Liv i de Dødes Rige, førend vi kan faae vore Legemer, og evigt boe i de Levendes Land, ligger Menneskets naturlige Sands nær, kan vi deraf skjønne, at Hedningerne, i deres Lære antoge noget ganske Lignende: thi ogsaa de talede om et Skyggerige, hvor de Døde skulle vente til alle Tings Fuldkommelse, naar i de sidste Tider det Ondes og det Godes Magter skulde stride den sidste forfærdelige Kamp, der skulle ende med at Alfaderen tog Regimentet. De, som derfor troe sig klogere end hvad Skriften oplyser os om disse Ting, blive Daarer, idet de ikke bøie sig for det aabenbarede Ord, men endog staae tilbage for Hedningerne, der ikke kjende Gud.

Det næste Spørgsmaal vi nu maa gjøre, er dette, hvad vilde Christus i de Dødes Rige? derom staaer paa de foran anførte Steder, at han prædikede for Aanderne, og et andet Sted staaer der, at det **glade Budskab** blev 1. Peter
forkyndt for de Døde, for at de vel 4, 6.
skulle dømmes for Menneskene i Kjødet, men leve for Gud i Aanden. Da nu Christus, Guds Søn, ikke er sendt til Verden for at dømme den, men for at frelse den, saa er det jo klart, at han ogsaa besøgte de

Døde, for at frelse blandt dem, hvad der kunde frelses, for at ogsaa dernede Knæ kunne bøies i det velsignede Jesu Navn, for at den Glæde, som gamle Simeon følte ved at see ham, han var bleven gammel og graa for at vente paa,
Joh. Evgl. ogsaa kunde komme dem tilgode, der som Abra-
8, 56. ham i Afstand saae Herrens Dag, og hilsede den — kort, for at de Mange, der med sandheds-kjerlige, gudhengivne Hjerter, vare gaaede i Graven, uden at have fornummet Jesu Frelse, ogsaa maatte kunne hvile i Fred og fremtidigen vente en ærefuld Opstandelse. Thi der er in-
Apost. Gj. tet andet Navn givet Menneskene at
4, 12. blive saligt ved, end Jesu Navn, og dette gjælder ei blot dem, der her paa Jorden har hørt hans hellige Budskab og troet derpaa, men det gjælder alle Slægter og alle Tunge-maal, ogsaa dem, der før Jesu Komme, ei vidste noget Raad for deres Synders Mangfoldighed. Og hvor herligt kan Man ikke svare dem, der spørge os, hvor vi kan sætte Jesu Navn, som den eneste Salighedsgrund, da dog Mangfoldige aldrig have hørt hans Navn, da dog de mange Slægter, som levede forud, ei kunne vide af ham at sige, der endnu ei var kommen, og det dog vilde være Uret, at dømme dem efter et Evangelium, der aldrig var dem kundgjort: saa svare vi efter Skrifterne, „derfor er Evangelium forkyndt for de Døde, at de dømte

i Kjødet for Menneskene, skulle leve i Aanden for Gud. Saa vi kan trøstig sige, at der intet Menneske skal have levet, uden at jo Budskabet om Frelsen skal være ham kundgjort enten i hans levende Live eller efter Døden i de Dødes Rige, og der er slet Ingen, der behøver at bekymre sig for Hedningernes Salighed, eller for de tidligere Slægters Frelse; thi ogsaa dette Spørgsmaal er kommet imøde af Herren, idet han lader sin Kirke bekjende „Christi Nedfart til Helvede."

Et Spørgsmaal, der naturligen knytter sig til den foregaaende Oplysning, er det, som ogsaa nu og da dukker op hos Menneskene: er der en Omvendelse at haabe for dem, som i dette jordiske Liv ikke har fundet Freden i Jesu Evangelium, er der en Omvendelse at haabe for dem ved den Prædiken, der lød fra Christi Læber i de Dødes Rige, og uden al Tvivl ogsaa dernede toner fra Slægt til Slægt. Det er let at forstaae, at dette Spørgsmaal er af den største Vigtighed for os at faae nogenlunde besvaret, da det lukker en Haabets Port op, ikke saameget for os, som gjør dette Spørgsmaal, som navnlig for de Mange, der ere vandrede herfra i Ubodfærdighed, i aandelig Død, for de Mange, der har levet saaledes, at det for os synes, som var der for meget Godt hos dem til at de kunde agtes værdige den evige Fordømmelse, men dog tillige

forlidt Christeligt ved dem, til at de kunne ansees modne til Paradisets Glæder i de Dodes Rige.

Herom er Skrifternes Tale kun liden, og det kan vi ogsaa nok skjønne, at det er godt for os, at være i Usikkerhed i dette Stykke. Ellers kunde der let være dem, der vilde opsætte deres Omvendelse til den Tid, der forundtes dem efter Døden, og bruge Verden imedens de kunne nyde den. Kun eet Ord findes, nemlig det, som ta-
Matth. ler om en Synd, der hverken kan tilgi-
12, 32. ves i denne eller den tilkommende Verden: thi heri ligger jo aabenbart, at der kan skee en Syndsforladelse i den tilkommende Verden, og det kjende vi jo nok, at ingen Syndsforladelse finder Sted uden en Omvendelse: altsaa maa der gives en Omvendelse efter Døden. Men dette samme Skriftens Ord, der lukker Omvendelsens Dør op for os i de Dødes Rige, det samme lukker Frelsens Dør i for dem, der ville, trods Ordets og Aandens Advarsler, opsætte deres Omvendelse til hiin Tid, idet de netop derved begik den Synd, som ei kan tilgives i den tilkommende Verden. Synden mod den hellig Aand kan jo umulig være nogen anden, end den vitterlig og til Døden fortsatte Ubodfærdighed, hvor Menneskene toge Guds Naade, som et Syndeskjul for deres Uretfærdighed, og fortrøste sig med, at kommer jeg ikke idag, saa kommer jeg imorgen, faaer jeg mig ikke omvendt i dette

Liv, saa bliver der Tid nok til det i det tilkommende. Denne Tænkemaade, der slet ikke behøver at vise sig i et aabenbart syndigt Levnet, er Synden mod den Helligaand, saa at Skriften, idet den viser os Guds forbarmende Kjærlighed, der ikke vil nogen Synders Død, men hans Omvendelse, idet den viser os, at selv naar vi
reder vort Leie i Afgrunden, da er Du Davids
der, Herre! dog tillige udelukker enhver Misbrug, Psalmer
og lader det samme Ord, der er en Haabets 139, 7-10.
Hjørnesteen, blive en Anstødssteen for de Ugudelige. Dette Haab kan altsaa i ethvert Tilfælde kun komme dem tilgode, der har levet saaledes, at det kan komme dem til Nytte i den tilkommende Verden. Og en stor velsignet Trøst er det, at vi tør stede vore Døde til Jorden med et Haab, hvis Opfyldelse vi lægge i den forbarmende Guds Hænder, at vi tør haabe, at hvad der er af Sandhed, skal engang høre Guds Søns Røst: naar blot Ingen glemmer, at det gaaer med dette Haab, som med Christus
vor Frelser selv, at det er baade til Fald og Lucas
Opreisning, Alt som Man bruger det til. 2, 34.
At der i denne Tid og Tilstand, hvori de Døde vente paa Opstandelsen og alle Tings Fuldendelse, er en Væxt, hvorved al den Legemlighed, som omsider skal herlig udfolde sig, forberedes og udvikler sig, ligesom Larven i det Stille og Skjulte udvikler sig, før den bliver Sommer=

fugl, hvorved det Legeme, som skal opstaae, voxer og udvikler sig til Fuldendelsens Dag, kunne vi ogsaa slutte; og Apostelen Paulus
2 Corinth. længtes efter, ikke at afklædes, men at over-
5, 2—4. klædes med den himmelske Bygning. Og selv om vi ikke havde det aabenbarede Ords Oplysninger om denne Overgangstid, denne Mellemtilstand, hvor Alt forberedes til den store Fornyelse af alt det Skabte, saa maatte jo Naturen selv, der forbereder enhver Modenhed ved en saadan stille Væxt i Jordens Skjød, vende vor Tanke hen derpaa, og sige os, at saaledes maa det være, da Herren ikke har andre Love for Menneskenes Udvikling, end dem han har for den øvrige Skabnings Væxt og Fornyelse, men i Alt viser os, at den samme Grundlov gaaer igjennem al hans underlige Gjerning, baade i Kjødets og Aandens Verden.

Samle vi saa Alt, hvad her er sagt, i faa Ord bliver altsaa Oplysningen denne. Ved Døden gaaer ethvert Menneske ned i de Dødes Opholdsted, enten til Paradiset i glædelig Forberedelse til Opstandelsen eller til det nederste Helvede til Pine, — og der kommer Guds forbarmende Kjærlighed dem imøde, for at frelse hvad der er af Sandhed; og der vente de til den første Opstandelse.

Vi gaae nu over til det 3die Afsnit af Jesu Liv, nemlig fra hans Opstandelse til hans Himmelfart. I disse 40 Dage var Jesus endnu paa Jorden, han var legemlig tilstæde iblandt sine Troende, dog paa en forunderlig Maade, saa at endog sommetider hans Nærmeste mere kjende ham paa Røsten, end med Synet, saasom Maria Magdalena, da hun staaer Paaske- Joh.
morgen og græder ved hans Grav og troer i 20, 14.
Jesus at see Gartneren, og som Disciplene, Lucas
der ginge til Emaus, hvis Øine først oplodes, 24, 13.
efter at han havde brudt Brødet med dem. Men klart er det, i disse 40 Dage er han kun sammen med sine Venner, vi læse Intet om Sammentræf med hans Fjender, som ellers i hans jordiske Liv, Trængerens Røst er forstummet, Satan, der ellers begjérede at friste ham, er i denne Mellemtid bundet, Disciplene vare glade, og et usigeligt deiligt Samliv maa Herren og hans lille Flok i denne Tid have ført, paa Jorden, dog uden for dens Piinagtigheder, hjemme hos Herren, uden dog at være i Himlen, uanfægtet af Fjender, som en hellig Stad midt i den vantroe og ugudelige Verden, uden at dog denne, kunde krumme et Haar paa deres Hoveder, — deres Tilstand er aftegnet i de Ord, hvormed Jesus hilsede dem, mens han traadte iblandt dem: „Fred være med Eder." Om disse 40 Dage indeholdes kun Lidet i Slutnin-

gen af de 4 Evangelier, og et Sted hos Apostelen Paulus, hvor han ogsaa vidner, at han
1 Corinth. 15, 6—9. er seet af mere end 500 Brødre paa eengang efter sin Opstandelse.

Og hvad er der nu i Menneskenes tilkommende Tilstand, som svarer til disse 40 Dages Samliv med Brødrene? Herpaa passer, hvad Skriften lærer os om det tusindaarige Rige, eller som det ogsaa kaldes „den første Opstandelse." Skriftens Ord herom læses i Johannes Aabenbaring det 20de Capitel, hvor der siges, at førend den store Dommens Dag og Altings Fornyelse, skal Satan bindes og kastes i Afgrunden, og der skal forsegles over ham, saa at hans Forførelses Røst ei skulde fornemmes i 1000 Aar, og da skal de Hellige, de som have lidt Døden for Jesu Troes Skyld, altsaa Martyrerne, de som ikke have tilbedet Dyret eller dets Billede, det vil sige, Guds Børn, som under de store Fristelser ere blevne ham troe, men ikke de andre Døde, opstaae og regjere i en hellig Stad paa Jorden, med Christus i 1000 Aar, som Guds og Christi Præster — dette er den første Opstandelse. Disse, som
1 Corinth. 15, 23. skulle faae Deel i denne første Opstandelse, kalder Apostelen Paulus „de som ere Christi," og
Matth. 27, 52-53. Man feiler vel ikke ved at antage, at de Hellige, hvis Grave aabnede sig ved Christi Død, og som gik frem i den hellige Stad efter hans

Opstandelse, jo ere nogle af disse Christi Brødre, der skulle have Deel med ham i det tusindaarige Rige.

Naar de tusind Aar ere forløbne, der dog ville være som een Dag, fordi Saligheden tæller ikke Timerne, da skal atter Satan løses, en liden Tid af sit Fængsel. Saa skal han udgaae og forføre Folkene, der ere forblevne ugudelige, og deres Tal skal være talrige som Havets Sand; og de skulle drage frem over Jordens Flade og omringe de Helliges Leir og den elskede Stad. Men da skal Herren selv stride for sit Folk, Ild fra Himlen skal fortære dem, og Satan skal kastes i Ildsøen. See dette er nu Skriftens klare Ord om denne Sag, og jeg mener, at der er ikke den ringeste Anledning for os til mindre at fæste Troe til denne Aabenbaring, end til ethvert Ord, der ellers er os aabenbaret om Guds underlige Veie og ophøiede Tanker: thi vi forstaae ligesaalidt det Ene som det Andet, og det er jo altsaa ganske vilkaarligt, naar vi tage det Ene og lade det Andet staae hen. Enten skal Man tage det Altsammen, og leve i Herrens aabenbarede Lys, enten vi synes at vort Øie taaler dets Straaler meer paa et Sted end paa et andet, — eller ogsaa gaae bort fra det Hele. Thi der er aabenbart slet ingen større Vanskelighed ved at troe denne Aabenbaring om det tusindaarige Rige, end ved at troe paa Guds

1 Corinth. 15 23-24. hver Christi Tilkommelse adskilles fra Enden.

Søns Undfangelse af den Helligaand, eller hans
Opstandelse og Himmelfart: **Forstanden maa i**
2 Corinth. **ethvert Tilfælde tages fangen under Troens**
10, 5-6. **Lydighed.** Og jeg skjønner ikke, hvorfor, naar
Herren i sit Ord har villet gjøre os rige, har lovet os en saadan Hviledag, vi da ikke med barnlig Glæde tage derimod og troe ham paa sit Ord, der dog aldrig har bedraget os, og stedse har underligt opfyldt sine Spaadomme. Og det er kun ved at tage Alting med, at der bliver en vidunderlig Orden i Guds Huusholdning, at det Ene passer i det Andet; det gaaer hermed, som med de Spil, Børnene bruge til at passe i hinanden; mangler der blot Eet, bliver det Hele usammenhængende. Mormonerlæren om Tusindaarsriget er altsaa ikke falsk derved at de overhovedet lære dette, men det Falske, det Forførende ligger i, at de henſætter „den elskede Stad og de Helliges Leir“ til et bestemt, af dem valgt Sted paa Jorden, at de henſætte Rigets Aabenbarelse til en bestemt Tid: thi baade om Stedet hvor paa Jorden og om Tiden naar, tier de hellige Skrifter: det eneste Sted, der i Skriften kunde synes at betegne Stedet er hos Matthæus, hvor der staaer, at
Matth. de Sagtmodige skulle arve Jorden, men
5, 6. der udelukkes de intet Sted paa Jorden, saaledes som Mormonerne gjør. Og Herren vil nok vide at kalde sine Brødre frem, og samle dem,

spredte i de Dødes Rige og spredte paa Jorden, de som til den Tid leve, som Hønen samler sine Kyllinger — og hvad der hører sammen, skal ogsaa nok mødes tilsammen. Og Samlivet mellem Christus og hans Brødre i den „elskede Stad" vil være liigt det Afsnit af Christi Liv mellem Opstandelsen og Himmelfarten, kun i langt rigere, fuldere Maal, som kun de kunne have det, der have overvundet Døden, og ei have nogen Trængsel ivente, der kan formørke Øieblikkets Glæde: thi her vil Fjenden og Fristeren være bunden baade indvendig og udvendig. Og Tilstanden i dette Rige er skildret i de hellige Skrifter, saaledes, at en Ulv skal holde Esaias
sig til et Lam og en Parder ligge hos 11, 4-10.
et Kid; og en Kalv og en ung Løve og Quæg være tilhobe, og en lille Dreng skal drive dem. Og en Ko og en Bjørn skulle gaae i Græsset, og deres Affød- ninger ligge hos hinanden, og en Løve skal æde Straa, som en Oxe. Og et diende Barn skal forlyste sig ved en Ogles Hul og et afvant Barn stikke sin Haand i en Basiliskes Hule. De skulle ei gjøre Ondt, ei fordærve Noget: thi Jorden er fuld af Herrens Kundskab, ligesom Vandet skjuler Havets Bund." Hvo seer ikke her den Tilstand komme igjen, som var i Paradiset, førend Syn-

den bragte Fordærvelse over Alnaturen, og som Paradiset var paa Jorden, saa skal og Hvile-dagen efter Striden være paa Jorden, hvor de igjenløste Mennesker skulle være med deres Forløser som Adam og Eva vandrede med Herren i Haven. Det var Herrens Engle, der drev Mennesket ud af Edens Have og det er Herren, der atter aabner Adgangen dertil, naar Menneskeslægten har baaret Dagens Byrde og Hede, og Sabbathen oprinder for Guds Folk.

Til dette Rigets Oprettelse har Kirkens ældste Fædre knyttet Jødernes Omvendelse, der altsaa skulde finde Sted kort førend Christus samlede sine Hellige til Deelagtighed i det tusindaarige Riges Hvilestund. Det er os jo bekjendt, at dette mærkværdige Folk, som Gud havde udvalgt fremfor alle Jordens Folk, til at være det, der skulde gjemme Troens Hemmeligheder, dette Folk, i hvilket Jesus skulde fødes, og som havde Forjættelsen, at det skulde arve Landet, som flød med Melk og Honning, da det forkastede Herren, som var kommen for at frelse de fortabte Faar af Israels Huus, og nedkaldte hans Blod over deres Hoveder, ramte Forbandelsen, Cains Forbandelse, Folket faa Aar efter Christi Himmelfart, og det har siden den Tid vandret om iblandt alle Jordens Folk, fremmed hvor det kom, uden Arnested, uden Fædreland, med et uudsletteligt Mærke paa sit Ansigt og

paa sin Tænkemaade, deres Haand mod Alle og Alles Haand mod dem. Vi veed, at da dette Folk ikke vilde annamme Herren som sin Frelser, saa vendte Apostelen sig til Hedningerne, og de som af Naturen vare en vild Oliequist, bleve podede ind i og deelagtiggjordes i Olietræets Rod og Fedme, og de Christne som nu ere i Verden, ere Christne af Hedninger. Men Apostelen siger, at, naar Hedningernes Fylde er indgangen, det vil sige, naar de som kunne, af Hedningerne, ere blevne omvendte, da skal det hele Israel frelses, da skal Herren antage sig de fortabte Faar, som vare de første, men bleve de sidste, fordi de forhærdede deres Hjerter i Besøgelsenstimen; thi sit Kald fortryder Gud aldrig. Saastor en Velsignelse, der er fulgt med Omvendelsen af Hedningerne, af hvilke jo endnu hver Dag Flere og Flere blive lagte til Herrens Menighed, saa liden Lykke har der været med de enkelte Forsøg, som Man til forskjellige Tider har gjort for at omvende Jøderne: deres Time er endnu ikke kommen, den hellige Stad er endnu i Fjendehaand, og endnu hedde de og skal de hedde, en Fremmed i vore Lande.

Romerne 11, 17-30.

Gjentage vi altsaa kort den hidtil givne Oplysning, da er det denne: Naar Dagene i de Dødes Rige ere fuldendte og der er frelst, hvad frelses kunde, da opstaae de Hellige af de

Dødes Rige, og Christus samler dem etsteds paa Jorden, hvor de fri for al Trængsel regjere med ham i 1000 Aar. De andre Døde blive i de Dødes Rige, indtil der udgaaer Bud fra Herren, at den store, forfærdelige Dag rinder op, da Herren skal komme igjen og dømme Levende og Døde. Det sidste Afsnit i Jesu Liv, fra hans Himmelfart og til Sædet ved Guds høire Haand, er da den sidste og endelige Afgjørelse af Menneskenes Skjæbne for Evighed, og det er den, vi nu ville lade Skriften vise os, Vei i, og her er Skriften riig paa Oplysninger, her lader den os paa intet Punkt i Uvished, men næsten ethvert Spørgsmaal, som et troende Menneske kan gjøre desangaaende, giver den et tydeligt og klart Gjensvar paa.

Naar der nu i Skriften læres, hvad I jo ogsaa af eders Børnelærdom kjender, at Himmel og Jord skulle forgaae, at Elementerne skulle opbrændes, da maa ingenlunde dermed forstaaes en saadan Forsvinden, saa at det nu blev, som det var før Skabningens Begyndelse. Det hedder paa et andet Sted, at Jorden omskiftes, og det er da ogsaa Meningen med Verdens Undergang, naar de Ord sammenlignes, hvormed Johannes begynder det 21de Capitel i sin Aabenbaring: „Og jeg saae en nye Himmel og en nye Jord“ hvor Retfærdigheden boer. Idet nu Himmel og Jord omskifter sit Klædebon

og fornyes, løses ogsaa den Forbandelse, der blev lagt paa Jorden, for Syndens Skyld, hvor Herren sagde: „forbandet skal den være, 1ste Torne og Tidsler skal den bære“ Og Mosebog det er det Suk, hvorom Apostelen Paulus i 3, 17 18. Brevet til Romerne Cap. 8 taler, at det gaaer ei blot igjennem Menneskene, men giennem Al- Romerne skabningen, efter at udløses til Guds Børns 8, 19-22. herlige Frihed. Altsaa, og det maa vel fastholdes, der er paa intet Sted i Skriften den mindste Tale om, at der ingen Jord og Himmel skal være i Evigheden, hvad der jo ogsaa kun lidet vilde stemme overeens med Læren om Legemernes Opstandelse, der jo ligefrem udkræver et Sted at være paa, men der er bestandig kun Tale om, at det maa gaae Jorden og Himlem, som vore egne Legemer, at de maa undergaae en Forandring, en Død, førend de kunne opstaae igjen rene og fri fra den Forbandelse, Synden mærkede Alt med. Man har troet at gjøre Fornuften en stor Tjeneste med at bilde Folk ind, at i den anden Verden skulde Alting være saa aandeligt, at det hverken kunde sees eller høres, og det er jo vel og nuomstunder de fleste vantroe Menneskers eneste Tanke om de Ting, at Sjælene skulle være, de veed ei hvor, og have det, de veed ei hvordan, kjende hverandre, de veed ei hvorpaa. Nei, førend der kan være Tale om noget Liv og nogen Opstan-

delse, maa der først være et Sted, hvor Opstandelsen og Livet kan foregaae, et Sted, hvor Dommen holdes, et Sted, hvor Gud boer, — uden at Skriften sagde os det, kunde jeg slet ikke forstaae Resten, og de Andre ikke heller, kan jeg troe. Foruden det ovenfor omtalte Sted hos Johannes, taler endnu Peter de Ord,
2. Peter 3, 13. „men vi vente efter hans Forjættelse en nye Himmel og en nye Jord, hvor Retfærdigheden boer, og Profeten Esaias taler
Esaias 65, 17. i Herrens Navn: „see jeg vil skaffe Eder en nye Himmel og en nye Jord, saa at Man ei mere skal mindes den forrige!" ligesom vi jo ogsaa veed, at Vorherre selv taler
Johannes Evangl. 14, 1-3. til sine Disciple „Frygter ikke, og forfærdes ikke! troer paa Gud og troer paa mig: i min Faders Huus er der mange Boliger, men dersom det ikke saa var, saa havde jeg sagt Eder det. Jeg gaaer bort, at berede Eder Sted." Og tydeligst af dem Alle taler Apostelen Johannes i Aabenbaringens Bog, og det er da naturligviis ogsaa der, Man skal vente saadanne Oplysninger, da Bogen netop derfor er os givet af Herren. Thi Johannes taler ikke blot i Almindelighed om, at Himmel og Jord skulde fornyes til Livet hos Gud, men han beskriver den nærmere, og jeg veed ikke bedre end at anføre hans Tale derom heel og holden.

„Og jeg saae en nye Himmel og en nye Jord; thi den første Himmel og den første Jord var forgaaet og Havet var ikke mere. Og jeg, Johannes, såa den hellige Stad, det nye Jerusalem, at stige ned fra Himlen fra Gud, beredet, som Bruden smykket for sin Brudgom. Og jeg hørte en høi Røst fra Himmelen, som sagde: see, Guds Paulun er hos Menneskene, og han skal boe hos dem og de skulle være hans Folk og Gud selv skal være med dem og være deres Gud." Jeg maa bede Enhver læse det 21de og 22de Capitel i Johannes Aabenbaring igjennem, og naar han har læst det, sige til sig selv — saaledes lyder Ordet — og saaledes er det altsaa, netop som Ordet, Gud i sin Kjærlighed aabenbarede os, lyder. Og naar vi barnlig troe paa Tilkommelsen af den hellige Guds Stad, da bliver vor Vei igjennem Verdens Trængsler dobbelt let: det gaaer os da, som den trætte Vandringsmand, som føler sig paa nye stærk og frimodig, naar han i det Fjerne kan skimte Taarnene i sit Fædrebjems Stad, og veed, hvor godt han vil faae det, naar han først vinder saalangt. Johannes Aabenb. 21, 1 og følgende.

Altsaa denne Stad er Maalet for al vor Strid hernede, og Enhver kan nu nok forstaae, at en saadan Udsigt kan ganske anderledes give

et Menneske Kjærlighed til sin Troe og Christendom, kan ganske anderledes bringe ham til at kjæmpe mod Synden, end naar Man ikke har Andet ivente end en Udødelighed, som Ingen veed, at give nogensomhelst Beskeed om, en Tilværelse, som skal være aandelig, men af bare Aandelighed bliver til slet Ingenting. Og naar vi saa sige os selv, at den nye Jord og den nye Himmel med al deres Herlighed har de hellige Skrifter lovet os, medens al den anden Aandelighed kun er et Paafund af Folk, der mene sig kloge, og udgive deres taagede Indbildninger for idel Viisdom — saa tænker jeg, at Ingen er i Uvished om, hvilket Haab han skal vælge. Naar dertil kommer, at ethvert fornuftigt Menneske da nok kan forstaae, at Gud ikke vilde have skabt denne hele vidunderlige Verden med dens Yndigheder, med dens Mangfoldighed, med den Fuglesang og Blomstervang, for efter en Deel Aars Forløb, atter at bringe den i Tilintetgjørelse, for at udslette sin Gjerning, naar dertil kommer, at i Virkeligheden Intet i Verden egentlig forgaaer, men kun forandres, saa maa det blive os endnu tydeligere, at det, Man kalder Verdens Undergang er en Forandring, den undergaaer for at kunne blive Bolig for de opstandne Mennesker og for at blive forherliget som en Guds Stad. Saavist som derfor Jorden i dens Heelhed skal gjenfødes,

saavist skal ogsaa de enkelte Skabninger paa denne finde en Plads paa den nye Jord, saa at Alt maa være til hans Ære, der skabte dem.

Vi gaae nu over til at see, hvad Skriften lærer os om Menneskene, naar den store Dag bryder frem. Vi have talt om den første Opstandelse, hvor de som ere Christi rette Brødre skulle leve med ham i den elskede Stad paa denne Jord og i den sidste store Kamp seire ved Frelseren over Djævelen og hans Hær. Men nu de andre Døde, som ikke faae Deel i den første Opstandelse? Om dem siger Skriften, at naar den gamle Verdens Elementer opbrændes, da afgiver Havet de Døde, som er i det, Døden og Helvede ɔ: de Dødes Rige, de Døde, som den har gjemt, og saaledes skulle alle de Døde, som paa forskjellige Steder vare skjulte i Jordens Skjød, overklædes med det nye Legeme, som har naaet den fuldkomne Modenhed, og hver skal saa dømmes efter sine Gjerninger. Johannes Aabenb. 20, 13.

Heraf er det da klart, at der venter alle Mennesker uden Undtagelse, baade onde og gode, en legemlig Opstandelse, at hvad der her paa Jorden var forenet, Sjæl og Legeme, men i Døden blev adskilt, atter skal forenes, og et Liv skal begynde, ligesaa legemligt og virkeligt som dette — kun af en himmelsk Beskaffenhed, som vi ei med vor jordiske Sands kunne fatte. Johannes 5, 28. 1ste Corinth. 15, 12-55.

Skjøndt Kjødets Opstandelse er i den hellige Skrift en af Christendommens Grundpiller, saa
1ste Korinth. 15, 19. at Apostelen Paulus endog siger, at uden denne vare vi Christne de elendigste af alle Mennesker, skjøndt det er klart, at vort hele Liv og alle dets Sysler, alle dets Handeler vare uforstaaelige, naar ikke Opstandelsen forklarede os det Altsammen, findes der dog Mennesker, som leve, og spørge ikke hvorfor de leve, døe og spørge ikke, hvorhen gaaer jeg. Ikke feile derfor Mormonerne, naar de lægge saamegen Vægt paa denne Lærdom, men de tage storlig feil, naar de mene, at det først er dem, som har bragt det for Dagens Lys, som Apostlerne paa hvert Blad i deres hellige Skrifter vidne.

Et saadant Fremtidshaab kan nu naturligviis give os Meget at tænke paa og Meget at spørge om: hvormeget vi maa tænke her og hvormeget vi maa spørge her, har Skriften givet os Anviisning til; thi den oplader netop det for os, som Herren i sin Barmhjertighed har anseet det fornødent for os at vide. Men det gjælder her, som det gjaldt ved de forhen berørte Lærdomme, Skriften siger os, hvad der vil skee, men indlader sig aldrig paa at sige,
Johannes 12, 24. hvorledes det skeer. Og netop den Lignelse,
1ste Korinth. 15, 36. som Jesus bruger for at vise os Vei i Opstandelsens deilige Hemmelighed, nemlig den om Hvedekornet, underretter os om, at det gaaer

med Vorherres Gjerninger, som daglig skeer iblandt os, ligesom med de store Gjerninger, han engang vil udføre med os, naar hans „Røst lyder over Gravene," og de maa udgive de Døde, som er deri. Johannes 5, 28. Thi vi see vel Sæden, hvordan den nedlægges i Jorden, hvorledes den døer, og hvorledes af det døde Korn, en nye Spire udgaaer, som bærer mangefold Frugt af samme Art: Ingen tvivler paa, at det hvert Aar saaledes gjentager sig — men endnu har der aldrig været den, der formaaede med al sin Viisdom at sige, hvorledes det egentlig skeer: hvorfor skulde Man da om Opstandelsen kunne sige og vide, hvad Man ikke veed om det Daglige. Naar en Mand vilde lade være at besaae sin Ager, fordi han maatte tilstaae, han forstod ei, hvordan Sæden kunde groe, da kaldte vi ham en Daare: naar et Menneske ei vil troe Legemets Opstandelse, fordi han ikke forstaaer den, saa kaldes han ofte en klog Mand og mener sig selv klogere end Andre: hvem kan begribe det?

Er der nu baade de Retfærdiges og Apostlenes Gjerninger 24, 15. Uretfærdiges Opstandelse, saa er det da saare klart, at de kunne umulig skee eens Ret, thi da vilde al Forskjel paa Godt og Ondt være hævet, og de, som havde ret forstaaet at bruge denne Verdens Lyster, havde da aabenbart valgt den rette Vei. Men hvad sund

Sands lærer ethvert Menneske, det Samme lærer ogsaa Skriften. Den taler om to forskjel-
Matth. lige Steder, et paa Herrens høire og et paa
25, 33. hans venstre Side, et som kaldes „Herrens Glæde," og et som kaldes „den evige Ild," at Enhver kan faae, eftersom han her i Livet har været, enten et Guds Barn eller et Verdens Barn.

I veed nok, at det er en almindelig Talemaade, naar et Menneske, der har levet til Pine og Forargelse for sine Omværende, døer, at sige om hans Død, at det er „en god Død." Dette Udtryk viser, hvad ogsaa ellers ved mange Leiligheder gaaer igjen, at Menneskene ialmindelighed uden videre hensætte alle Døde i Fredens Land, og igrunden troer, at de blive alle salige, naar de blot kan slippe fra denne Verden. Nu, jeg veed nok, vi maa ikke dømme noget Menneske, især naar han er død og altsaa hjemfalden til en anden Dommer, der dømmer en retfærdig Dom: men maa vi ikke dømme, da maa vi ligesaalidt sende den Døde det ene, som det andet Sted hen, og det er ligesaavel at gribe ind i Vorherres Rettigheder, naar vi dømme ham til Himmerig, som naar vi dømme ham til Helvede. Oplysninger om, at der findes saadanne to Steder, er os visselig ikke givet af Herren, for at vi skulle dømme hverandre derhen: men for at vi selv bestandig skal holde os

vaagne, da vi, saalænge vi endnu ikke har stridt
Livets Kamp tilende, kan have Grund til at
frygte for os selv, da „den, som staaer, vel 1ste
skal see til, han ikke falder.“ Og de an- Corinth.
førte Ord af Skriften i Forbindelse med det, 10, 12.
I selv har lært derom, kan vise Eder, at det
er ingen tom Trusel, naar Helvede staaer som
et Skræmmebillede, der skal holde os borte fra
det Onde, men det er Herrens eget Ord, og I
veed, at den, som foragter Ordet, forag- Lucas
ter ogsaa Herren. Spørgsmaalet, hvem 10, 16.
bliver salig og hvem bliver det ikke, kan derfor
ikke besvares for den Enkeltes Vedkommende,
uden af Aanden, der nok skal vidne for hver
Een, om han er et Guds Barn: da Herrens
Disciple spurgte ham: „Herre ere de Mange,
som blive salige, svarede han, ved at henvise Lucas
Enhver til sig selv, at han vel saae til, at han 13, 23.
kom paa den rette Vei.

Og spørge vi endelig, naar kommer denne
Dag, Herrens Dag, Aabenbarelsen af hans
Retfærdighed og forbarmende Kjærlighed, saa
lader Skriften os aldeles i det Uvisse derom,
ja forbyder os endog aldeles at granske deri,
idet den reent ud erklærer, at end ikke Herrens
Engle, ja ikke Menneskenes Søn veed den Dag, Matth.
som Herren har forbeholdt sig selv at fastsætte. 24, 36.
Det Eneste, som heri kan veilede os, ere de
Tegn, som skal gaae forud for denne Afgjørelsens

Matth. store Time, disse Tegn om Krig og Tvedragt,
23, 26-51. om Ugudelighedens Tiltagen, om Forførerne og falske Profeter, som viser os, at alt som Tiden nærmer sig, skal det Onde og Gode samle sin Kraft til den store Kamp, som skal foregaae, disse Tegn er det naturligviis alligevel en saare vanskelig Sag at tyde, og der har været Tider i Historien, da Man har troet, at Tiden var kommen, Tider, hvor Man har syntes, at det var saa galt, som det kunde blive, og det har jo dog viist sig, at Herren endnu tøvede en Stund. Naar derfor Mormonerne bestemme Tiden, saa gaae de aabenbarlig imod Herrens
1ste Thessalon. Ord, der siger, at denne Dag skal komme,
5, 2-3. som en Tyv om Natten, den Stund de mindst vente den, komme over Folkene, naar de netop troe, at der er Fred og ingen Fare.

Samle vi nu kortelig de Oplysninger, som saavel af den christne Kirkes Troesbekjendelse, som af den hellige Skrifts Ord, maa bestemmes, at være denne Kirkes Lærdomme om de sidste Ting, da bliver det saaledes:

Ved Døden gaaer alle Mennesker samme Vei, som Frelseren gik, nemlig i de Dødes Rige, enten med den rige Mand til Pinen, eller med den fattige Lazarus til Abrahams Skjød (Paradiis): dernede udvikles og dygtiggjøres efterhaanden Aanderne til at tage Deel i Opstandelsen. Henimod de sidste Tider, foregaaer

den store Kamp mellem det Onde og Gode, hvorpaa Enden bliver, at Christus samler Sine i et Rige, i en Stad etsteds paa Jorden, medens Djævelen bindes for 1000 Aar. Efter Forløbet af denne Tid, løses atter han og samler da sin hele Magt af Alt, hvad der bærer hans Mærketegn, gaaer løs paa den hellige Stad, men overvindes og kastes i Ildsøen af Christus. Dette er da Tidspunktet, hvor Verden forgaaer, Opstandelsen skeer og Christus dømmer Levende og Døde med en retfærdig Dom.

Enhver har kunnet skjønne, at saaledes lærer Skriften og saaledes har ogsaa til alle Tider Kirkens Fædre lært, og at disse Lærdomme ville forekomme Mange saa fremmede, er kun et Beviis for, at Vankundigheden har grebet Mennesket og vendt hans Tanker fra Gud til Verden, og gjort hans Aand sløv og ligegyldig for de Aabenbaringer, Herren har af sin Naade meddeelt os i sit hellige Ord.

Og vilde Nogen spørge, om Man kan være en Christen uden at vide Alt dette, saa vil jeg herpaa svare, Gud kan vel ogsaa nu, som i fordums Tider, bære over med Vankundighedens Tider, og hvad der nødvendig hører med til at være en Christen er netop det, som vi i Daaben har lovet at ville troe og gjøre; forsaavidt altsaa som disse Lærdomme indeholdes i Daabens Bekjendelse, forsaavidt er det en Saligheds-

sag at vide og troe dem. Men at kjende disse Herrens os igjennem Skriften aabenbarede Tanker og forkaste, haane og bespotte dem, og endda mene at ville kalde sig en Christen, det gaaer paa ingen Maade an: thi den, som kalder sig en Christen, kalder sig jo ogsaa en Jesu Discipel eller Lærling; og hvorledes Man kan være Jesu Discipel og dog mene sig at vide bedre Besked end Mesteren, det er rigtignok ikke godt at forstaae.

Idet vi altsaa bøie os under hans Ord, der er et Lys paa vor Vei og en Løgte paa vor Stie, bruge vi hans Aabenbaringer, som Apostelen brugte dem, til at trøste hverandre med disse Ord, og under Verdens Piinagtighed, sige vi „Kom snart Herre Jesu!“

